

Innspill til motorferdsellovutvalget

Supplerende innspill motorferdsellovutvalget, oktober 2023, fra Statsforvalteren i Trøndelag

Grunneieres rett til å nekte reindriftas motorferdsel

En problemstilling knyttet til reindriftas direktehjemlede motorferdsel, både sommer og vinter, er hvorvidt grunneier har adgang til å nekte denne motorferdselen. Dette spørsmålet kan vi ikke se er besvart verken i reindrifftsloven eller i motorferdselloven.

Motorferdselloven § 10 slår fast at «[d]enne lov innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har etter gjeldende rettsregler til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom».

I forbindelse med høringen av NOU 1974:37 Motorferdsel i utmark og vassdrag fokuseres det særlig på grunneiernes adgangs til å nekte allmennhetens adgang til motorferdsel. Utvalget uttaler blant annet at

«... det i flere henseender byr på tvil hvor langt grunneieren etter gjeldende rettsregler har adgang til å begrense andres motorferdsel på sin eiendom. Hva ferdsele på bakken angår, må det anses klarlagt at almenhetens alminnelige ferdsele rett i utmark ikke omfatter bruk av motorkjøretøyer; grunneierens adgang til å begrense slik ferdsele går altså trolig lenger enn det vil følge av de generelle reguleringer etter utvalgets forslag. For motorferdselen på vassdrag vil derimot de foreslåtte lovbestemmelser gi en vesentlig videre adgang til regulering enn den som i dag tilligger grunneier eller vassdragseier.»

Videre påpekte utvalget at selv om det er tenkelig at den enkelte grunneier vil kunne legge restriksjoner på ferdsele som går ut over de lovbestemte reguleringer, vil trolig ikke dette bli noe stort praktisk problem.

De fleste uttalelser som kom i denne høringen, og som det er referert til i *Ot.prp.nr. 45 (1976-1977) Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag*) har ingen merknader til dette punktet. Lappefogdene i Sør-Trøndelag og Hedmark og Nord-Trøndelag så imidlertid kritisk på utvalgets syn, og tok særlig opp reindriffts spesielle forhold. Lappefogden i Sør-Trøndelag og Hedmark uttalte at bruken av snøscootere ved de fleste høve ikke vil volde problemer i forhold til grunneierretten. Men det presiseres videre at forholdene for jordbruks- og skogbruksnæring ikke kan sammenlignes med forholdene for reindriffts næring. Det heter videre i uttalelsen at reineieren gjennom sin næringsutøvelse støter på et lite tusentall grunneierinteresser i motsetning til det fåtall og de kjente grunneierinteresser som en jord- og skogbruker til vanlig må krysse i sin næringsutøvelse i utmark.

Det er derfor ikke likegyldig for utøvere innen reindriffts næring om den enkelte grunneier skal kunne legge restriksjoner på ferdsele som går ut over de lovbestemte reguleringer.

Lappefogden i Nord-Trøndelag fremhevet blant annet:

«Det er å anta at reindriffts ferdsele rett har en helt annen karakter (enn almenhetens) som stiller reindrifften sterkere overfor grunneieren enn almenheten. En vil imidlertid anta at det ville ha skapt en enklere og klarere situasjon dersom § 4 hadde fått en slik formulering at det var helt klart at den frie ferdsele ikke kunne innskrenkes av grunneieren. Dette betinger vel imidlertid en endring av § 1, slik at lovens formål også var å sikre nyttetraffikkens adgang til å kjøre på annenmanns eiendom.»

I kommentar til motorferdselloven § 10 (Norsk lovkommentar v/Inge Lorange Backer) – forholdet til grunneiere o.a. - står det: «Grunneieren kan antakelig ikke forby motorferdsel i reindriftnæringen som går inn under lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) § 23.»

Hos Statsforvalteren i Trøndelag har vi lagt til grunn den tolkning at så lenge det er snakk om nødvendig kjøring, kan grunneier ikke nekte denne. Dette mener vi – under tvil - også gjelder utenfor lovlig beiteområde, enten det gjelder utenfor samisk reinbeiteområde eller utenfor område som disponeres for konsesjonsbasert reindrift. Tamrein trekker som kjent ofte ut av det området hvor det er lovlig å ha den, og reineieren har en plikt til å hente reinen tilbake til lovlig område, spesielt om det er fare for at reinen kan påføre skade. Denne plikten blir særlig tydelig når reindriftsmyndighetene har pålagt næringen å drive reinen ut av det området den befinner seg ulovlig på. Et slikt pålegg ville i praksis være vanskelig eller umulig å oppfylle dersom man måtte innhente tillatelse av et stort antall grunneiere til kjøring, eller hvis enkelte grunneiere motsetter seg kjøring når dette ikke er spurt om tillatelse til.

Det har fra grunneiere blitt stilt spørsmål ved om kjøring utenfor lovlig beiteområde kan nektes. Tilsvarende spørsmål kan vi ikke erindre å ha mottatt innenfor lovlig beiteområde. Her er det trolig grunnlag for å fastslå at retten til kjøring er avledet av beiteretten.

Dette spørsmålet mener vi burde klargjøres. Vi tar også problemstillingen opp med Landbruks- og matdepartementet i forbindelse med at reindriftsloven nå skal revideres.